C/2025/3168

2025.6.20.

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – Versenyképességi iránytű az EU számára

(C/2025/3168)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB),

Főbb megállapítások

1. egyetért az Európai Bizottság azon értékelésével, hogy Európa a **termelékenységnövekedésben mutatkozó tartós szakadék** miatt nem tartott lépést más jelentős gazdaságokkal, most viszont cselekednie kell, hogy versenyképességének visszaszerzése és jólétének biztosítása érdekében vezető szerepet töltsön be a kulcsfontosságú technológiák terén, és ezáltal világviszonylatban az élvonalba kerüljön az innováció, a termelékenység és a kulcsfontosságú technológiai területek dekarbonizációja terén;

2. hangsúlyozza ugyanakkor, hogy Európa versenyképessége csak akkor lehet ellenálló és fenntartható, ha az társadalmi kohézión, az egyenlőtlenségek csökkentésén és méltányos adózáson alapuló, erős európai szociális modellből eredeztethető;

3. támogatja az iránytűben felsorolt, a versenyképesség elősegítéséhez szükséges **három transzformatív tényezőt** és **horizontális stratégiai eszközöket**;

4. hangsúlyozza, hogy a javasolt horizontális stratégiai eszközök nem eredményezhetnek olyan központosítottabb irányítási modellt, amely kizárólag az Európai Bizottság és a nemzeti kormányok közötti párbeszédre összpontosít a szubnacionális hatóságoknak és a területi megfontolások tényleges figyelembevételének rovására;

5. utal **Ursula von der Leyen elnök stratégiai iránymutatásokban tett kötelezettségvállalására**, miszerint „a régiókat helyezzük munkánk középpontjába”, ezért azt javasolja, **hogy az uniós intézmények, a nemzeti kormányok, a helyi és regionális önkormányzatok és a magánszektor a helyi alapú megközelítést támogatva működjenek együtt az iránytű végrehajtása érdekében**;

6. egyértelmű **elveket** szorgalmaz azzal kapcsolatban, hogy az elkövetkező öt évben **hogyan fog megvalósulni ez az együttműködés az összes kormányzati szint között** az iránytű végrehajtása során, és az iránytű végrehajtásához **új partnerséget** javasol a Régiók Európai Bizottsága és az Európai Bizottság között, amely a következőket foglalná magában:

— **rendszeres területi hatásvizsgálatok** végzése az Unióban az iránytű településeket és régiókat közvetlenül érintő fő kezdeményezései tekintetében;

— az **RB RegHub-hálózata** munkájának integrálása, amely **az érintett biztosok által folytatott** éves **végrehajtási párbeszédek** keretében visszajelzést ad az uniós rendeletek helyi végrehajtásáról;

— **éves szinten irányadó vita** folytatása **az iránytű aktuális helyzetéről** és annak a helyi és regionális önkormányzatokra gyakorolt hatásáról, hogy mérni lehessen a fokozott versenyképesség terén elért eredményeket;

— annak biztosítása, hogy a **versenyképességi koordinációs eszköz** figyelembe vegye az európai területek sokféleségét (a kapacitások és sebezhetőségek szempontjából) és a tagállamokon belüli hatáskörmegosztást;

— **a jövőállósági platform keretében végzett munka** gyors átvételének biztosítása. Az RB vállalja, hogy aktívan részt vesz a platform célravezető szabályozással és egyszerűsítéssel kapcsolatos jövőbeli munkájában, és kéri, hogy a jövőállósági platform munkamódszereit terjesszék ki a jogalkotást megelőző szakaszra, ily módon garantálva, hogy a jogalkotási ciklus egészében tényeken alapuló, helyi alapú és következetes megközelítést alkalmazzanak,

— valamint biztosítva, hogy a területi hatásvizsgálatok során foglalkozzanak az elnéptelenedés és az idősödés komoly kockázataival küzdő régiók helyzetével. A területi széttagoltság, az alacsony népsűrűség és a vállalkozások szükségesnél alacsonyabb jelenléte rendkívül megnehezíti azt, hogy egységes versenypolitikai intézkedéseket lehessen alkalmazni. Az iránytűnek olyan mutatókat és eszközöket kellene tartalmaznia, amelyek igazodnak az ilyen régiók sajátosságaihoz és elismerik azok strukturális korlátait, de a bennük rejlő potenciált is, és garantálják a méltányos és hatékony integrációt az európai stratégiába;

7. hangsúlyozza, hogy **Európa versenyképességét** nem elegendő pusztán **ágazati szempontból értékelni** ahhoz, hogy az egész Unióban fokozni lehessen a termelékenységnövekedést;

8. megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a **versenyképesség fő mozgatórugói**, mivel helyi szinten ők valósítják meg az uniós stratégiai menetrendet, valamint beruházások és közbeszerzések útján hatékonyan támogatják az innovációs ökoszisztémákat;

9. meggyőződése, hogy a versenyképesség és a területi, gazdasági, digitális és társadalmi kohézió összefonódik egymással és az **egységes piac** működésének és továbbfejlesztésének alapvető eleme;

10. támogatja, hogy az iránytű célkitűzéseinek elérése érdekében olyan intézkedéseket hajtsanak végre, amelyek kezelik a demográfiai kihívásokat;

11. üdvözli a javasolt **versenyképességi koordinációs eszközt**, amelynek célja a szakpolitikák uniós és nemzeti szintű koordinációjának javítása, de sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a versenyképességi iránytű keveset árul el az eszköz működéséről, és semmilyen információval nem szolgál arról, hogy milyen mechanizmust alkalmaznának az uniós szakpolitikák kiigazítására, amennyiben azok mégsem növelik az EU versenyképességét. Az RB ezért ismételten kéri, hogy az eszköz vegye figyelembe a területi szempontokat és az ezen állásfoglalásban ismertetett elveken alapuljon;

12. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a **versenyképesség finanszírozására** előirányzott intézkedések jóval elmaradhatnak a Draghi-jelentés szerint szükséges többletberuházás évi 750–800 milliárd EUR-ra rúgó összegétől. Prioritásként kell kezelni a magántőke jelentősebb mértékű és stratégiai szemléletű mozgósítását. A 2027 utáni hosszú távú uniós költségvetés finanszírozásáról szóló szélesebb körű vita keretében ki kell térni arra, hogy további közös kötvények bocsátanak ki közös beruházási projektek finanszírozásához;

13. megjegyzi, hogy a vállalatok az Unión belüli magas szabályozási terheket a növekedés és a beruházások útjában álló főbb akadályok közé sorolják; üdvözli, hogy az Európai Bizottság valamennyi vállalat esetében 25 %-kal, a kkv-k esetében pedig 35 %-kal akarja csökkenteni az összes adminisztratív teher költségeit, és egyetért az iránytűvel, amely szerint Európa versenyképességének helyreállításához a korábbiaknál jóval többet kell tenni a bürokrácia csökkentése terén; kiemeli, hogy az EU versenyképességének növeléséhez – **az uniós gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi normák fenntartása, a szabályozási stabilitás biztosítása és a jobb szabályozás elveinek tiszteletben tartása mellett** – feltétlenül szükség van az **egyszerűsítést és az adminisztratív terhek csökkentését** célzó hathatós erőfeszítésekre;

14. megismétli a Draghi-jelentés azon felhívását, hogy az Európai Bizottság minden hivatali időszak kezdetén szisztematikusan végezze el az összes meglévő uniós jogszabály és rendelet értékelését és stressztesztjét, mielőtt új jogszabályokat fogadna el; ezután szakpolitikai területenként kodifikálni kell és egységes szerkezetbe kell foglalni az uniós jogszabályokat, beleértve az egyszerűsítést és az átfedések és következetlenségek megszüntetését a jogalkotási lánc egészében, hogy a jogszabályok egységesebbek és versenyképesek legyenek;

Az innovációs szakadék felszámolása

15. hangsúlyozza, hogy a **kutatás és az innováció** áll az európai versenyképes növekedés középpontjában, és az EUMSZ 182. cikkére hivatkozva amellett szól, hogy az erre a területre vonatkozó intézkedéseket a jövőben is önálló keretprogramban fogják össze, hogy az egész kutatási és innovációs lánc – az alapkutatástól egészen a termékig – leképezhető legyen, és így biztosítani lehessen Európa jövőbeli versenyképességét;

16. hangsúlyozza, hogy fokozni kell a helyi alapú innovációs ökoszisztémák fejlesztésére irányuló erőfeszítéseket, hogy teljeskörűen fel lehessen számolni az innovációs egyenlőtlenségeket és meg lehessen szüntetni az Európán belüli, valamint az EU és az USA, illetve Kína közötti innovációs szakadékot;

17. hangsúlyozza, hogy sürgősen meg kell fordítani azt a folyamatot, hogy az induló és növekvő innovatív vállalkozások egyre gyakrabban Európából máshová települnek át; arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mozdítsa elő az **innovatív vállalatokra vonatkozó 28. önkéntes rendszert**, és elemezze annak lehetséges területi hatását; hangsúlyozza, hogy a hosszú távú uniós költségvetésnek olyan intelligens, határon átnyúló programokba kell beruháznia, amelyek célja a régióközi értékláncok támogatása és a regionális innovációs ökoszisztémák megerősítése;

18. hangsúlyozza, hogy a fokozott versenyképesség érdekében szükség van a K+I kiválóságának, valamint a gyártási tudásnak és kapacitásnak az ötvözésére: az ellenálló képesség megerősítése érdekében támogatni kell és elő kell segíteni a csúcstechnológiai tevékenységeket a technológiai készenléti szint (TRL) teljes skáláján, méghozzá az alapkutatástól kezdve a piaci bevezetésig és tovább, az ipari alkalmazásig;

19. támogatja, hogy az uniós versenyképesség pilléreiként **ismerjék el** a **készségfejlesztést**, a továbbképzést és az átképzést, valamint az egész életen át tartó tanulást, mivel az EU gazdasági jövője a magasan képzett, alkalmazkodóképes és innovatív munkaerő megtartásától függ. Ezzel összefüggésben az RB kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepet játszanak a készségfejlesztés és a gazdasági igények összehangolásában; kiemeli, hogy a munkaerőpiaci integráció a strukturális akadályok csökkentését – különös tekintettel a nőkre –, valamint a szociális jogok európai pillérében rögzített tisztességes munkafeltételek biztosítását is magában foglalja;

20. sajnálja, hogy a közlemény nem tesz egyértelmű utalást az európai zöld megállapodásra, az ebben a keretben vállalt kötelezettségek ugyanis létfontosságúak az EU versenyképessége szempontjából, mivel a közigazgatási szervek, a magánvállalkozások és a polgárok számára lehetővé teszik a hosszú távú tervezést;

Közös dekarbonizációs és versenyképességi ütemterv

21. egyetért azzal, hogy a dekarbonizált gazdaságra való átállásnak elő kell mozdítania az európai versenyképességet, de hangsúlyozza, hogy további támogatásra van szükség a megreformált kohéziós politika lényeges elemének tekintendő igazságos – zöld és digitális – átállás megvalósításához;

22. figyelmeztet arra, hogy az **éghajlatváltozás fokozódó hatásai** komoly fenyegetést jelentenek az EU szociális biztonságára és versenyképességére nézve; kiemeli, hogy a gazdasági növekedésnek és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésének együtt kell járnia, valamint rámutat, hogy a **klímasemleges és intelligens városokra vonatkozó küldetés modellje** hogyan **válhat az uniós versenyképességi politika sarokkövévé** (a becslések szerint az annak keretében megvalósítandó 650 milliárd EUR összegű beruházás hatalmas innovációs potenciált és üzleti lehetőségeket kínál a kulcsfontosságú ágazatokban);

23. hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás szintén fontos dimenzió az EU versenyképességi stratégiájában. Kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok és az iparágak kapjanak több támogatást az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciára irányuló stratégiák kidolgozásához, gondolva itt az infrastruktúra fejlesztésére is. A hosszú távú versenyképesség és a társadalmi stabilitás megőrzése érdekében fontosnak tartja, hogy az alkalmazkodási intézkedések beépüljenek a gazdaság- és iparpolitikába;

24. örvendetesnek tartja a **tisztaipar-megállapodás** közzétételét, amelynek célja a dekarbonizációra törekvő iparágak tartós problémáinak kezelése, de hangsúlyozza, hogy a hatékony végrehajtás biztosítása érdekében az iparpolitikát illetően erős területi dimenzióra van szükség, és további támogatást kell nyújtani az energiaigényes iparágakkal rendelkező régióknak;

25. üdvözli az Európai Bizottság azon szándékát, hogy 2025-ben fenntartható közlekedési beruházási tervet és más kapcsolódó kezdeményezéseket terjesszen elő, gondolva itt különösen az európai nagy sebességű vasúti hálózatra vonatkozó ambiciózus tervre. Osztja az Európai Bizottság arra vonatkozó célkitűzését, hogy a teljes közlekedési ágazat dekarbonizációját a gazdaságilag leghatékonyabb módon gyorsítsa fel, és hangsúlyozza, hogy a maximális összekapcsoltság és hozzáférés támogatása érdekében olyan megközelítésre van szükség, amely figyelembe veszi a területi szempontokat;

26. üdvözli a **megfizethető energiára vonatkozó cselekvési tervet** és az ahhoz kapcsolódó, a polgárok, a vállalkozások és az ipar energiaköltségeinek csökkentésére irányuló, küszöbön álló kezdeményezéseket, és valódi európai energiauniót szorgalmaz, amely Unió-szerte teljes mértékben integrált és kellően összekapcsolt piaccal rendelkezik, és amelynek középpontjában egy jól működő irányítási rendszer áll; hangsúlyozza, hogy fokozni kell a helyi energiatermelést, és jobban be kell vonni a magánszektort az energetikai átállásba;

27. kiemeli, hogy fontos biztosítani az egységes piac rezilienciáját, mivel az (az Unión kívülről és belülről egyaránt) továbbra is nyomás alatt áll, hiszen a tagállamok egyoldalú intézkedések – például indokolatlan, határon átnyúló kereskedelmi akadályok és a nemzeti iparágaknak nyújtott állami támogatások – révén rövid távú egyéni érdekeket követnek; Emellett a kkv-k számára kihívást jelentenek a tagállamonként eltérő szabályozások, különösen a fenntarthatósági standardok terén. A harmonizáció hiánya növeli a megfelelési költségeket és komplikálja a határokon átnyúló műveleteket, ezért olyan akadályt jelent, amellyel foglalkozni kell;

28. hangsúlyozza, hogy Európa versenyképessége és növekedése a globális értékláncokba integrált nyitott gazdaságon alapul. Fontos, hogy Európa megvédje a szabadkereskedelem és a multilateralizmus jelentette értékeket. E tekintetben fontos, hogy Európa az Egyesült Államokon és Kínán túl diverzifikálja az exportját, és megerősítse a szabadkereskedelmi megállapodásokat;

29. nagyon fontos, hogy a versenyképességi iránytűben legyenek olyan mechanizmusok, amelyek gyakorlati és pénzügyi segítséget nyújtanak az olyan hagyományos ágazatokban tevékenykedő kisvállalkozásoknak, mint a turizmus és a mezőgazdaság, hogy ezek a szereplők ne érezzék további tehernek az ökológiai és digitális átállást, hanem inkább olyan lehetőségként fogják azt fel, amellyel ők is tudnak élni. A szabályozás kialakításakor gondolni kell a helyi szintű képzésre, a vállalkozói együttműködés serkentésére és a közös digitalizációra;

30. hangsúlyozza, hogy az EU versenyképességét illetően stratégiai szempontból elengedhetetlennek kell tekinteni a **körforgásos gazdaságra való átállást**, ugyanakkor növelni kell az EU autonómiáját és rezilienciáját; kéri, hogy jelentősen növeljék a városok és régiók számára ahhoz nyújtott uniós támogatást, hogy – különösen közbeszerzéseken keresztül – rendszerszintű körforgásos megoldásokat tudjanak kidolgozni és végrehajtani;

A függőségek csökkentése és a biztonság növelése

31. hangsúlyozza, hogy az Uniónak habozás nélkül igénybe kell vennie a **piacvédelmi eszközökhöz** és a **külföldi támogatásokról szóló rendelethez** hasonló védelmi eszközöket annak biztosítása érdekében, hogy az uniós vállalkozásokat ne érje kár a külföldi vállalatok által támasztott tisztességtelen verseny miatt. Ezzel összefüggésben azt is fontos kiemelni, hogy sürgősen el kell fogadni a **vámügyi reformcsomagot**;

32. hangsúlyozza, hogy az EU versenyképessége szempontjából létfontosságú **megbízható és diverzifikált nyersanyagellátást** biztosítani, különös tekintettel a kritikus és stratégiai jelentőségűnek tekintett nyersanyagokra, mivel a nyersanyagok döntő fontosságú inputként szolgának az energetikai, az élelmiszer-termelési, az építési és az ipari ágazat számára; kiemeli az Európai Nyersanyagszövetség jelentőségét, és különösen üdvözli, hogy ez a szövetség a régiók előtt is nyitva áll;

33. úgy véli, hogy prioritásként kell kezelni az európai biztonság és reziliencia megerősítését, és kiemeli, hogy a védelmi és kettős felhasználású technológiákba irányuló beruházásoknak a versenyképességhez és a regionális fejlődéshez is hozzá kell járulniuk;

34. ragaszkodik ahhoz, hogy az Európai Bizottság (a biztonsági és **védelmi beruházások** iránti megnövekedett igénnyel összefüggésben is) megerősítse az **űrpolitikát** és jelentősen növelje a Galileo műholdas rendszerbe irányuló beruházásokat, lehetővé téve annak katonai felhasználását is; javasolja, hogy az űradatokat használják fel a környezeti kockázatok nyomon követéséhez és az éghajlati katasztrófák megelőzéséhez is;

35. hangsúlyozza, hogy **a kulcsfontosságú ágazatot jelentő félvezetőkhöz, biotechnológiához és mesterséges intelligenciához hasonló fejlett technológiák** létfontosságúak az EU versenyképességének és technológiai szuverenitásának biztosításához; kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a mesterséges intelligencia terjesztésének kulcsszereplői – a magán- és a közszférán belül egyaránt –, és megfelelő helyzetben vannak ahhoz, hogy a nyilvánosság közvetlen bevonása és a nagyobb átláthatóság révén bizalmat ébresszenek az MI-megoldások iránt.

Brüsszel, 2025. április 3.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke
TÜTTŐ Kata